

VILNIAUS LOPŠELYJE-DARŽELYJE „PELĖDA“ VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaikų maitinimo organizavimo Vilniaus lopšelyje-darželyje „Pelėda“ tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato vaikų maitinimo, vykdomo Vilniaus lopšelyje-darželyje „Pelėda“ (toliau – lopšelis-darželis) reikalavimus.
2. Tvarkos aprašo tikslas – užtikrinti sveikatai palankią vaikų mitybą, maisto saugą ir geriausią kokybę, kad būtų patenkinti vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai, ugdomi sveikos mitybos įgūdžiai.
3. Tvarkos aprašo privalomi reikalavimai vadovams, juridiniams ir fiziniams asmenims, teikiantiems vaikų maitinimo ar maisto produktų tiekimo paslaugas lopšelyje-darželyje, bei pagal kompetenciją kontrolę vykdančioms institucijoms.
4. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 25 d. įsakymo Nr. V-818 redakcija), Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. rugsėjo 08 d. įsakymo Nr. V-1429 redakcija), Geros higienos praktikos taisyklės viešojo maitinimo įmonėms (2018 m. redakcija).

II SKYRIUS SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽTYS

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:
 - 5.1. **Cukrūs** – monosacharidai ir disacharidai, esantys maisto produkte.
 - 5.2. **Greitai gendantis maisto produktas** – šviežias, atvėsintas arba sušaldytas maisto produktas, kuriam laikyti ir vežti reikalinga tam tikra temperatūra, kurioje jis išlieka saugus vartoti.
 - 5.3. **Iš dalies hidrinti** (iš dalies sukietinti, iš dalies hidrogenizuoti) **augaliniai riebalai** – skysti augaliniai aliejai, hidrinimo proceso metu paversti pusiau kietais.
 - 5.4. **Patiekalas** – paprastai vienoje lėkštėje patiekiamas vartoti šaltas ar šiltas maistas.
 - 5.5. **Pridėtiniai cukrūs** – gėrimo ar patiekalo gamybos metu įdėta sacharozė, fruktozė, gliukozė, gliukozės sirupas, fruktozės sirupas, gliukozės-fruktozės sirupas ir kitų formų monosacharidai ir disacharidai, taip pat cukrūs, esantys įdėtame meduje, sirupuose, vaisių sultyse ir vaisių sulčių koncentratuose.
 - 5.6. **Pritaikytas maitinimas** – maitinimas, kuris užtikrina tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulemtų, asmens individualių maisto medžiagų ir energijos poreikių patenkinimą, parenkant toleruojamus maisto produktus, jų gamybos būdą, konsistenciją ir valgymo režimą, ir yra raštiškai rekomenduojamas gydytojo.

5.7. **Šiltas maistas** – maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki patiekimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +68 °C temperatūroje.

5.8. **Tausojantis patiekalas** – maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas konvekciniėje krosnelėje, keptas įvyniojus popieriuje ar folijoje. Tausojantiems patiekalams nepriskiriami tarkuotų bulvių patiekalai.

5.9. **Šaltas užkandis** – maisto produktas ar šaltas patiekalas, neįtrauktas į valgiaraštį.

5.10. **Valgiaraštis** – patiekiamų vartoti dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas.

5.11. Kitos sąvokos atitinka 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 853/2004, nustatančiame konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 45 tomas, p. 14) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 853/2004), Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos maisto įstatyme, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugsėjo 1 d. įsakyme Nr. V-714 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 124:2014 „Vaikų socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakyme Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakyme Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugsėjo 7 d. įsakyme Nr. V-765 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 79:2010 „Vaikų poilsio stovykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 22 d. įsakyme Nr. V-50 „Dėl Maisto produktų ženklinimo simboliu „Rakto skylutė“ (toliau – „Rakto skylutė“) ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 1999 m. liepos 1 d. įsakyme Nr. 288 „Dėl Privalomųjų kakavos ir šokolado produktų kokybės reikalavimų“ ir Tvarkos aprašo 4 priede išvardytuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

III SKYRIUS

VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

6. Lopšelio-darželio direktorius (toliau – direktorius) atsako už tai, kad būtų sudarytos sąlygos vaikų maitinimui organizuoti.

7. Direktorius bei jo paskirti atsakingi asmenys atsako už vaikų maitinimo organizavimą ir Tvarkos aprašo nuostatų įgyvendinimą.

8. Maisto produktų tiekimas, maisto tvarkymo vietos įrengimas ir maisto tvarkymas atitinka 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 178/2002), 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 34 tomas, p. 319) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 852/2004) ir Reglamento (EB) Nr. 853/2004 reikalavimus. Organizuojant maitinimą iš namų atsineštu maistu, maisto tvarkymo vietos įrengiamos ir maistas tvarkomas laikantis bendrųjų higienos reikalavimų: tvarkant maistą švarioje vietoje, švariomis rankomis, švariais įrankiais bei įranga, gerai nuplaunant maisto žaliavas, naudojant tik Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakyme Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau – HN 24:2017) nustatytus geriamojo vandens reikalavimus atitinkantį vandenį.

9. Sudarant sutartis dėl maisto produktų tiekimo lopšeliui - darželiui (toliau – Maisto produktų tiekimo sutartis), Maisto produktų tiekimo sutartyje numatyta atsakomybė už maisto produktų, neatitinkančių Tvarkos aprašo reikalavimų, tiekimą. Maisto produktų tiekimo sutartis nesudaromos su į „Nepatikimų maisto tvarkymo subjektų sąrašą“, skelbiamą Valstybinės maisto ir

veterinarijos tarnybos internetinėje svetainėje, įtrauktais maisto produktų tiekėjais. Rekomenduojama sudaryti maisto produktų sąrašą su konkrečiais tiekiamų maisto produktų pavadinimais, maisto produktų sudėtimi, grynuoju kiekiu, apdorojimo būdu (pvz., atšaldytas), kuris pridedamas prie Maisto produktų tiekimo sutarties. Sudarant maisto produktų sutartis rekomenduojama pirmenybę teikti tiekiamoms žaliavoms ir maisto produktams:

9.1. atitinkantiems 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, kriterijus;

9.2. atitinkantiems maisto produktų ženklavimo simboliu „Rakto skylutė“ kriterijus;

9.3. tiekiamiems trumposiomis maisto tiekimo grandinėmis iš ūkių (ne daugiau kaip vienas tarpininkas tarp ūkio ir maitinimo organizatoriaus);

9.4. atitinkantiems Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakyme Nr. 3D-524 „Dėl Nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos“ nustatytus reikalavimus.

10. Jei vaisiai, daržovės, uogos, bulvės įsigyjami iš fizinių asmenų, jie turi laikytis Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. gruodžio 15 d. įsakyme Nr. B1-955 „Dėl Lietuvos Respublikoje išaugintų šviežių vaisių, daržovių, uogų, bulvių atitikties deklaracijos išdavimo reikalavimų patvirtinimo“ nustatytų reikalavimų ir išduoti Lietuvos Respublikoje išaugintų šviežių vaisių, daržovių, uogų, bulvių atitikties deklaraciją (toliau – atitikties deklaracija), vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 3D-488 „Dėl Importuojamų, eksportuojamų ir vidaus rinkai tiekiamų šviežių vaisių ir daržovių atitikties prekybos standartams patikros taisyklių patvirtinimo“. Atitikties deklaracijos 3 punkto, jeigu šiame punkte nurodyti maisto produktai nerūšiuojami pagal kokybės klases, pildyti nereikia. Šio punkto reikalavimai netaikomi, jeigu vaisius, daržoves, uogas ir bulves augina pati mokykla ar socialinės globos namai, tačiau visi vaisiai, uogos, daržovės, bulvės, skirti maistui, turi atitikti kokybės ir saugos reikalavimus, nustatytus Reglamente (EB) Nr. 852/2004 ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakyme Nr. V-884 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 54:2017 „Maisto produktai. Didžiausios leidžiamos teršalų ir pesticidų likučių koncentracijos“ patvirtinimo“ (toliau – HN 54:2017).

11. Vaikų maitinimas organizuojamas grupėse, laikantis maisto saugos ir maisto tvarkymo reikalavimų, nustatytų Reglamente (EB) Nr. 852/2004, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakyme Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ patvirtinimo“ (toliau – HN 15:2005), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 9 d. įsakyme Nr. V-168 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 26:2006 „Maisto produktų mikrobiologiniai kriterijai“ (toliau – HN 26:2006) patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 2 d. įsakyme Nr. V-417 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 16:2011 „Medžiagų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, specialieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau – HN 16:2011), ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pavalgyti prie švaraus stalo.

12. Maisto patiekimas atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu 2018-04-10 Nr. V-394 patvirtinto „Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo“ 6 priedo reikalavimus.

13. Maitinimai skirstomi į pagrindinius – pusryčius, pietus, vakarienę ir papildomus – priešpiečius. Pusryčiams vaikas turi gauti 20–25 proc., pietums – 30–35 proc., vakarienei – 20–25 proc., priešpiečiams – 10 proc. rekomenduojamo paros maisto raciono kaloringumo, nustatyto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 25 d. įsakyme Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų tvirtinimo“, jei tokie maitinimai numatyti valgiaraščiuose.

14. Vaikams maitinti rekomenduojami šie maisto produktai: daržovės, vaisiai, uogos ir jų patiekalai; grūdiniai (viso grūdo gaminiai, kruopų produktai, duonos gaminiai); ankštinės daržovės; pienas ir pieno produktai (rauginti pieno gaminiai, po rauginimo termiškai neapdoroti); kiaušiniai; liesa mėsa (neužšaldyta); žuvis ir jos produktai (neužšaldyti); aliejai; turi būti mažiau vartojama

gyvūninės kilmės riebalų: kur įmanoma riebi mėsa ir mėsos gaminiai turi būti keičiami liesa mėsa, paukštiena, žuvimi ar ankštinėmis daržovėmis; geriamasis vanduo ir natūralus mineralinis bei šaltinio vanduo. Maisto davinius sudaryti rekomenduojami maisto produktai: daržovės; vaisiai; grūdiniai (viso grūdo gaminiai, kruopos, kruopų produktai, duonos gaminiai ir kt.); ankštinės daržovės; pienas ir pieno produktai (rauginti pieno gaminiai, po rauginimo termiškai neapdoroti); kiaušiniai; riešutai; liesa mėsa; žuvis ir jos produktai; aliejai; sultys; sriubos; geriamasis vanduo ir natūralus mineralinis bei šaltinio vanduo.

15. Vaikų maitinimui lopšelyje-darželyje draudžiamos šios maisto produktų grupės: bulvių, kukurūzų ar kitokie traškučiai, kiti riebaluose virti, skrudinti ar spraginti gaminiai; saldainiai; šokoladas ir šokolado gaminiai; valgomieji ledai; pieno produktai ir konditerijos gaminiai su glajumi, glaistu, šokoladu ar kremu; pieno produktai su alyvpalmių aliejumi; kramtomoji guma; gazuoti gėrimai; energiniai gėrimai; maisto produktai, papildyti B grupės vitaminais; nealkoholinis alus, sidras ir vynas; gėrimai ir maisto produktai, pagaminti iš (arba kurių sudėtyje yra) kavamedžio pupelių kavos ar jų ekstrakto; cikorijos, gilių ar grūdų gėrimai (kavos pakaitalai); kisieliai; arbata, kurioje yra pluoštinių kanapių dalių (išskyrus sėklas); sultinių, padažų koncentratai; padažai su spirgučiais; šaltai, karštai, mažai rūkyti mėsos gaminiai ir mėsos gaminiai, kurių gamyboje buvo naudojamos rūkymo kvapiosios medžiagos (jie leidžiami sudarant maisto davinius); rūkyta žuvis; konservuoti mėsos ir žuvies gaminiai (jie leidžiami sudarant maisto davinius); strimelės, pagautos Baltijos jūroje; nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; mechaniškai atskirta mėsa, žuvis ir maisto produktai, į kurių sudėtį įeina mechaniškai atskirta mėsa ar žuvis; subproduktai ir jų gaminiai (išskyrus liežuvius ir kepenis); džiūvėsėliuose volioti ar džiūvėsėliais pabarstyti kepti mėsos, paukštienos ir žuvies gaminiai; maisto papildai; maisto produktai, pagaminti iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO), arba maisto produktai, į kurių sudėtį įeina GMO; maisto produktai, į kurių sudėtį įeina iš dalies hidrinti augaliniai riebalai; maisto produktai ir patiekalai, neatitinkantys Tvarcos aprašo 3–5 prieduose nustatytų reikalavimų. Jei gydytojo raštiškuose nurodymuose formoje Nr. E027-1 „Mokinio sveikatos pažymėjimas“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 „Dėl Elektroninės statistinės apskaitos formos Nr. E027-1 „Mokinio sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo (toliau – Forma Nr. E027-1) rekomenduojami vartoti šiame punkte išvardyti maisto produktai, draudimas netaikomas tik vaiko (-ų), kuriam (-iems) pateikti gydytojo raštiški nurodymai (Forma Nr. E027-1), maitinimui.

16. Patiekalų gaminimo ir patiekimo reikalavimai:

16.1. kiekvieną dieną patiekiamas šiltas maistas turi būti gaminamas ir patiekiamas tą pačią kalendorinę dieną;

16.2. patiekiamas maistas turi būti kokybiškas ir įvairus;

16.3. pirmenybė teikiama maistines savybes tausojantiems patiekalų gamybos būdams. Maisto pervirimas, perkepimas, prideginimas draudžiamas;

16.4. gaminant maistą neturi būti naudojami prieskonių mišiniai, kurių sudėtyje yra maisto priedų;

16.5. kiekvieną dieną turi būti patiekta daržovių ir vaisių (rekomenduojama sezoninių, šviežių). Rekomenduojama, kad vaisiai būtų tiekiami papildomo maitinimo metu;

16.6. kiekvieną dieną turi būti patiektas patiekalas iš augalinės kilmės maisto produktų;

16.7. daržovių (išskyrus bulves) ar vaisių garnyras turi sudaryti ne mažiau kaip 1/3 patiekalo svorio;

16.8. jei patiekalui gaminti naudojama malta mėsa ar žuvis ir virtuvėje yra sąlygos ją sumalti, ji turi būti malama patiekalo gaminimo dieną;

16.9. tas pats patiekalas neturi būti tiekiamas dažniau nei kartą per savaitę, išskyrus gėrimus, garnyrus ir šaltus užkandžius (reikalavimas netaikomas pritaikyto maitinimo valgiaraščiams), ir atsižvelgiant į Tvarcos aprašo 7 priedo reikalavimus;

16.10. karštas pietų patiekalas turi būti iš daug baltymų turinčių produktų (mėsa, paukštiena, žuvis, kiaušiniai, ankštinės daržovės, pienas ir pieno produktai) ir angliavandenių

turinčių produktų. Su karštu patiekalu turi būti patiekiamas daržovių (išskyrus bulves) ar vaisių garnyras. Reikalavimas netaikomas patiekalams iš augalinės kilmės maisto produktų;

16.11. valgymo metu ant stalų nėra padėta druskos, cukraus, pipirų, garstyčių;

16.12. pienas ir kiti gėrimai vaikams neteikiami šalti, rekomenduojama temperatūra ne žemesnė kaip 15°C;

16.13. rekomenduojama, atsižvelgiant į sezoniškumą, keisti patiekalus ar jų žaliavas šviežiais (pvz., raugintų kopūstų sriubą į šviežių kopūstų sriubą, burokėlių sriubą į šaltibarščius ir pan.);

16.14. maistas turi būti patiekiamas estetiškai.

17. Lopšelyje-darželyje sudarytos higieniškos sąlygos nemokamai atsigerti geriamojo vandens (rekomenduojama kambario temperatūros, pvz., pilstomo iš geriamajam vandeniui skirtų indų), net jei vaikai nemaitinami. Vandeniui atsigerti turi būti naudojami asmeninio naudojimo arba vienkartiniai puodukai, stiklinaitės ar buteliukai.

18. Draudžiama naudoti susidėvėjusius, ištrupėjusius, įskilusius, apdaužytus kraštais indus, aliumininius įrankius ir indus bei vienkartinius įrankius.

19. Lopšelyje-darželyje vaikų priėmimo – nusirengimo patalpoje, matomoje vietoje skelbiama:

19.1. einamosios savaitės valgiaraščiai (nurodant visus patiekalus ir gėrimus);

19.2. maisto pasirinkimo piramidės, maisto produktų ženklavimo simboliu „Rakto skylutė“ plakatai ar kita sveiką mitybą skatinanti informacija (skelbiami patalpoje, kurioje yra maitinami vaikai);

19.3. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nemokamos telefono linijos numeris (skambinti maitinimo organizavimo klausimais);

19.4. juridinis ar fizinis asmuo, teikiantis maisto produktų tiekimo paslaugas;

19.5. Tvarkos aprašo 16 punkto nuostatos.

20. Lopšelio-darželio interneto svetainėje, turi būti skelbiama vieša prieiga: Tvarkos aprašas, juridinis ar fizinis asmuo, teikiantis maisto produktų tiekimo paslaugas, ir perspektyvinis valgiaraštis.

21. Lopšelis-darželis dalyvauja Vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programoje, finansuojamoje Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.

22. Jei lopšelyje-darželyje maitinami suaugę asmenys, jiems neturi būti pateikiami Tvarkos aprašo reikalavimų neatitinkantys maisto produktai ar patiekalai vaikų maitinimo metu.

23. Lopšelyje-darželyje negali būti reklamuojami maisto produktai, išvardyti atitinkamai Tvarkos aprašo 15 punkte.

IV SKYRIUS VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

24. Darželyje maistas gaminamas atsižvelgiant į vaikų maisto medžiagų fiziologinius vaikų poreikius, amžiaus ypatumus, vaikų mitybos principus ir taisykles.

25. Vaikų maitinimo skaičius priklauso nuo jų buvimo darželyje trukmės ir nuo tėvų (globėjų) pageidavimų. Vaikai maitinami ne rečiau kaip kas 3,5-4 val.

26. Darželyje vaikai maitinami tris kartus per dieną:

26.1. pusryčiai – 8.30–8.50 val.;

26.2. pietūs – 12.00–12.20 val.;

26.3. vakarienė – 15.30–15.45 val.

27. Vykdomos Europos sąjungos programos „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimas ugdymo įstaigose“. Pietų metu vaikams papildomai duodami pieno produktai (pienas, plėšomi sūreliai), vaisiai (obuoliai, morkos).

28. **Tėvai (globėjai):**

28.1. turi teisę pasirinkti maitinimų skaičių, pateikiant prašymą darželio direktoriui;

28.2. apie planuojamus kito mėnesio maitinimų pakeitimus tėvai privalo informuoti iki

einamo mėnesio paskutinės darbo dienos;

28.3. jeigu vaikas nevalgo pusryčių ar vakarienės, jį gali atvesti ar pasiimti iš grupės po / iki vaikų maitinimosi laiko;

29. Atsižvelgiant į vaiko buvimo darželyje trukmę, vaiko tėvai (globėjai), gali pasirinkti kitokį maitinimų skaičių, darželio direktoriui pateikiant raštišką prašymą, kuriame nurodo pasirenkamus maitinimus. Vaikai, kurie įstaigoje būna ne ilgiau 4 val., tėvų (globėjų, kitų teisėtų vaiko atstovų) prašymu, gali būti nemaitinami. Raštišką prašymą galima pateikti 1 kartą per mėnesį.

30. Pritaikytas maitinimas organizuojamas atsižvelgiant į pateiktus tėvų prašymus ir gydytojo rekomendacijas su nurodymais apie vaikų maitinimą.

31. Vaikams, nevalgantiems pusryčių ir (ar) vakarienės, neleidžiama atsinešti iš namų užkandžių ar gėrimų, išskyrus atvejus, kai tėvai pateikia prašymus ir gydytojo rekomendacijas su nurodymais apie vaikų maitinimą.

32. **Mokytojai** kiekvieną dieną veda vaikų lankomumo apskaitą:

32.1. elektroniniame dienyne (toliau – el. dienyne). Vaikų lankomumo apskaitą vykdo pagal el. dienyno pildymo taisykles, nurodo bendrą vaikų skaičių ir pasirenkantį vaikų maitinimų skaičių, pastabose pažymi vaikus, kuriems tėvų prašymu neteikiami pusryčiai, pietūs, vakarienė ar kt.;

32.2. iki 9.30 val. pažymi el. sistemoje „Vaikų žymėjimas“ informaciją apie esamą vaikų skaičių grupėje įstaigos nustatyta tvarka.

32.3. mokytojos atsako už vaikų lankomumo apskaitos žiniaraščio tikslumą. Dokumentai, kuriais pateisinamos vaikų nelankytos dienos, suteikiančios teisę į mokesčio už maitinimą lengvatą, registruojami ir laikomi grupėse.

33. Paskutinę mėnesio darbo dieną mokytoja vaikų lankomumo apskaitos žiniaraštį suderina su sveikatos ir maitinimo organizavimo specialistu, suderintą tvirtina direktorius ir perduoda buhalteriu mokescio už vaiko išlaikymą darželyje apskaičiavimui.

34. Dietistas:

34.1. valgiaraščius sudaro 15 dienų laikotarpiui. Atskiri valgiaraščiai sudaromi lopšelio (vadovaujantis 1,5–3 m. vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis) ir darželio (vadovaujantis 4–7 m. vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis) grupėms, kurie patvirtinami darželio direktoriaus įsakymu. Programų „Pienas vaikams“ ir „Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programoje“ maisto produktai į valgiaraščius neįtraukiami;

34.2. rengia maisto gaminių ir gamybos technologijos aprašymų korteles;

34.3. konsultuojasi su savivaldybės Visuomenės sveikatos priežiūros specialistais, bei vadovaujasi jų rekomendacijomis sveikos vaikų mitybos klausimais;

34.4. parengia savaitės valgiaraštį tėvams į grupes;

34.5. sudaro kasdieninį vaikų maitinimo valgiaraštį-reikalavimą (forma F-299), orientuotą į 15 dienų valgiaraštį, kurie laikomi sveikatos ir maitinimo organizavimo specialisto kabinete;

34.6. apskaičiuoja kiek vaikų ir kiek kartų per dieną valgys. Iki 9.30 duomenis perduoda virtuvei;

34.7. valgiaraštyje, numatytoje skiltyje, nurodo nemokamo maitinimo vaikų skaičių;

34.8. užsako maisto produktus tiekėjams pagal sveikatos ir maitinimo organizavimo specialisto pateiktą reikalavimą;

34.9. kontroliuoja maisto produktų kokybę, jų laikymo sąlygas, realizacijos terminus, maisto gamybos procesą virtuvėje, maisto išdavimą į grupes;

34.10. tvarko Europos sąjungos programų dokumentaciją.

35. Sandėlininkas:

35.1. priima iš tiekėjų tik kokybiškus, realizacijos laiką atitinkančius produktus ir juos sandėliuoja griežtai vykdydama higienos normų reikalavimus vaikų maitinimui;

35.2. išduoda iš sandėlio produktus virėjoms pagal dienos valgiaraštį;

35.3. kasdien vykdo tikslią maisto produktų išlaidų ir įplaukų registraciją;

35.4. vieną kartą per mėnesį suderina maisto produktų likučius su buhalteriu;

35.5. maisto produktai nurašomi kiekvieną dieną pagal valgiaraštį;

35.6. bet koku ataskaitiniu laikotarpiu galima gauti finansinės apskaitos duomenis apie gautus ir sunaudotus produktus.

36. **Darželio taryba** turi teisę patikrinti virtuvę, maisto sandėlį ir patiekalų gamybos procesą.

37. **Virtuvės virėjai:**

37.1. virėjai prisiima maisto produktus iš sandėlininko einamai dienai pagal iš vakaro sudarytą valgiaraštį;

37.2. analizuoja gaminio receptūrą ir gamybos technologijos aprašymo korteles ir susipažįsta su ryt dienos patiekalų ruošimo technologija;

37.3. pasveria porcijas vienam vaikui ir išduoda į grupes atitinkamai pagal grupėse esančių vaikų skaičių;

37.4. pusryčius ruošia pagal vakarykštės dienos vaikų skaičių;

37.5. matuoja ir fiksuoja patiekalų šiluminio apdorojimo temperatūrą.

38. Maistą iš virtuvės į grupes atneša ikimokyklinio ugdymo mokytojo padėjėja (toliau – Padėjėja).

39. Maistą vaikams išdalina Padėjėja. Esant būtinumui mokytoja ir Padėjėja padeda vaikui pavalgyti.

40. Padėjėja, po vaikų maitinimo, suplauna indus, sutvarko patalpas. Po kiekvieno maitinimo atliekos išnešamos iš grupės patalpų.

IV SKYRIUS MOKESTIS UŽ MAITINIMO PASLAUGAS

41. Mokestį už maitinimo paslaugas sumoka tėvai (globėjai) pagal Vilniaus m. savivaldybės tarybos nustatytas vaikų maitinimo dienos finansines normas.

42. Mokestis už vaiko maitinimą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupėse tėvai (globėjai) moka 100 proc. nustatytos dienos maitinimo kainos mokestį už kiekvieną lankytą ar nepateisintą dieną. Mokestis, priklausomai nuo tėvų (globėjų) pasirinkto dienos maitinimų skaičiaus, kinta.

43. Surinktas mokestis už vaikų maitinimą skiriamas tik vaikų maitinimui (maisto produktams įsigyti).

V SKYRIUS MAITINIMO ORGANIZAVIMAS DARŽELIO DARBUOTOJAMS

44. Darželyje darbuotojai gali užsisakyti ir valgyti tik pietus. Pietų porcija tokia pat kaip ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo vaikams.

45. Norintys maitintis darbuotojai, praneša dietistui ir teikia prašymą direktoriui.

46. Už pietus darbuotojai moka Vilniaus m. savivaldybės tarybos nustatytą mokestį.

47. Darbuotojai turi teisę pasirinkti maitinimosi skaičių per mėnesį.

48. Valgančiųjų darbuotojų apskaitą atlieka dietistas. Darbuotojų maitinimosi apskaitos žiniaraštyje.

49. Paskutinę mėnesio darbo dieną dietistas užbaigia darbuotojų mitybos apskaitos žiniaraštį: suskaičiuoja faktiškai valgytus kartus.

50. Dietistas paskutinę einamojo mėnesio dieną darbuotojų mitybos apskaitos žiniaraštį pristato į buhalteriją.

51. Mokestį už maitinimą, pagal patvirtintą darbuotojų mitybos apskaitos žiniaraštį, finansininkas išskaičiuoja iš darbuotojų darbo užmokesčio.

VI SKYRIUS

VALGIARAŠČIŲ PILDYMO REIKALAVIMAI

52. Valgiaraštis-reikalavimas yra skirtas įforminti maisto produktų apskaitą ir išdavimą iš sandėlio į virtuvę.
53. Valgiaraštį-reikalavimą kasdien pildo dietistas.
54. Titulinėje dalyje rašoma: įstaigos pavadinimas, produktų išdavimo data, maitinamų vaikų skaičius, besimaitinančio personalo skaičius, planinė pinigine vienos dienos maitinimo išlaidų norma (atskirai lopšelio, darželio, nemokamo maitinimo, darbuotojų), ir planinė maitinimo išlaidų suma. Planinė maitinimo išlaidų suma nustatoma padauginus vaikų skaičių iš planinės pinigines vienos dienos maitinimo išlaidų normos.
55. Dalykinėje dalyje įrašoma pusryčių, pietų, vakarienės skiltyse – patiekalų pavadinimas, išėigų porcijų skaičius.
56. Maisto produktų eilutėse – įrašoma maisto produktų norma t. y. panaudotų maisto produktų kiekis pusryčiams, pietums, vakarienei.
57. Galutinėje grafoje rašomas bendras produktų kiekis, sunaudotas patiekalams gaminti.
58. Valgiaraštį-reikalavimą pasirašo jį užpildęs direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo, pasirašo sandėlininkas, išdavęs produktus ir produktus priėmęs virėjas.
59. Valgiaraštį-reikalavimą tvirtina darželio direktorius.
60. Sandėlininkas išduotų produktų kiekius suveda į sandėlio apskaitos knygas.
61. Valgiaraštis-reikalavimas perduodamas į buhalteriją.
62. Valgiaraštis-reikalavimas pusryčiams sudaromas iš vakaro sekančiam dienai tam vaikų skaičiui, kuris buvo darželyje valgiaraščio-reikalavimo sudarymo dieną, o pietūs ir vakarienė – pagal tą dieną esančių vaikų skaičių.
63. Patiekalo pavadinimas ir receptūra į valgiaraštį-reikalavimą rašoma remiantis receptūros ir gamybos technologinėmis kortelėmis.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

64. Direktorius supažindina darbuotojus ir vaikų tėvus (globėjus, kitus teisėtus vaiko atstovus) su šiuo aprašu.
 65. Aprašas keičiamas ar naikinamas direktoriaus įsakymu, pasikeitus vaikų maitinimą reglamentuojantiems dokumentams, arba siekiant jį papildyti, patobulinti.
-